

Hospital
del Mar

Parc
de Salut
MAR
Barcelona

**Tractament anticoagulant oral
amb antivitamina K (AVK)**

ORAL

TRACTAMENT

Informació per al pacient

Hospital del Mar
Passeig Marítim, 25-29
08003 Barcelona

**Tractament anticoagulant oral
amb antivitamina K (AVK)**

Informació per al pacient

ORAL

TRACTAMENT

Índex

- Pàg. 4 Objectiu
- Pàg. 4 Característiques
- Pàg. 5 Recomanacions generals d'ús
- Pàg. 7 Complicacions
- Pàg. 8 Alimentació
- Pàg. 9 Anticonceptius i embaràs
- Pàg. 10 Extraccions dentals i altres procediments odontològics
- Pàg. 11 Neteja bucal
- Pàg. 11 Profilaxi de l'endocarditis bacteriana
- Pàg. 11 Altres procediments que requereixen profilaxi
- Pàg. 12 Medicaments que interfereixen en el tractament
- Pàg. 12 Potenciadors
- Pàg. 13 Inhibidors
- Pàg. 14 Medicaments que no interfereixen de manera important en el tractament
- Pàg. 15 Medicaments anticoagulants orals disponibles actualment

Tractament anticoagulant oral amb antivitamina K(AVK)

Objectiu

L'objectiu del tractament anticoagulant oral és prevenir la trombosi i l'embòlia. En condicions normals, la sang circula pel cor, les artèries i les venes sense coagular-se mai. Quan a causa d'alguna alteració es coagula, diem que s'ha produït una trombosi. Si un tros d'aquest coagul es desprèn i va a obturar una artèria al pulmó, al cervell, als braços o a les cames, etc., aquesta complicació l'anomenem embòlia.

El tractament s'aplica a:

- Pacients que ja han sofert una trombosi o una embòlia, per prevenir que es repeteixi.
- Pacients que no han sofert cap trombosi ni cap embòlia però que es troben en una situació en la qual l'experiència ha demostrat que tenen risc de tenir-ne i s'han de prevenir. Amb els anticoagulants no s'eviten completament les embòlies o les trombosis, però es redueix molt el risc de patir-ne.

Característiques

- El medicament anticoagulant desenvolupa el seu efecte protector contra la trombosi quan s'aconsegueix allargar el temps que triga la sang per coagular. Si aquest temps no s'allarga prou, l'efecte protector és escàs. Si, al contrari, s'allarga massa hi ha perill d'hemorràgia. Per aquesta raó cal controlar-lo amb anàlisis de sang. Dins dels límits correctes, és un tractament molt segur.
- La dosi que necessita cada pacient només es pot establir mitjançant les anàlisis de control i no es pot calcular pel pes, l'edat, etc. Prendre més quantitat de medicament no significa estar més malalt, ja que cada pacient té una dosi individual.
- El medicament entra a la sang per l'aparell digestiu i es metabolitza al fetge, per la qual cosa, qualsevol alteració digestiva pot influir en el seu efecte.
- Alguns medicaments poden fer augmentar l'efecte de l'anticoagulant si s'administren conjuntament amb ell,

mentre que n'hi ha uns pocs que el poden fer disminuir. Més endavant hi ha una llista detallada d'aquests productes.

Recomanacions generals d'ús

- És important prendre l'anticoagulant tots els dies i, aproximadament, a la mateixa hora: en general, una hora abans del dinar o del sopar (no a primera hora del matí).
- Si en el control us donen un full amb la dosi diària amb forma de calendari, ratlleu la dosi indicada per a cada dia immediatament després de prendre-la (no abans), així mai no dubtareu de si us heu pres el medicament o si no ho heu fet. Si no teniu aquest full, feu servir un calendari per senyalar les dosis ja preses. D'aquesta manera el metge sabrà si us heu oblidat de prendre-la algun dia.
- Podeu esmorzar abans de l'anàlisi de control del tractament (però no ho podeu fer si teniu altres anàlisis).
- Si algun dia us oblideu de prendre la dosi a l'hora acostumada, preneu-

vos-la quan us recordeu, sempre que sigui dins del mateix dia. Si no us recordeu de prendre-la fins l'endemà, preneu aleshores la dosi que correspon a aquell dia, i no el doble. Si us correspon descansar algun dia de la setmana i us oblideu de fer-ho, descanseu l'endemà. Si no preneu la mateixa dosi tots els dies i us confoneu, corregiu-la l'endemà.

- És important no oblidar-se de prendre la dosi cada dia, però si un dia us oblideu de fer-ho, no us preocupeu, no és probable que us passi res.
- Si un dia us descuideu de prendre el tractament anticoagulant, això pot afectar l'anàlisi de control si l'oblit ha estat dins de la setmana de l'anàlisi. És millor que aviseu al centre sanitari on us controlen per si cal endarrerir el control. Si no s'endarrereix el control, dieu sempre que us heu oblidat un dia de prendre'l, ja que si el metge no ho sap el control sortirà malament i la dosi que us donarà no serà correcta. És perillós que el metge no sàpiga que algun dia us heu oblidat de prendre la dosi.

Tractament anticoagulant oral amb antivitamina K(AVK)

- Quan aneu al vostre metge de capçalera, a un especialista, o bé acudiu al metge d'urgències, i us hagi de receptar un medicament nou, recordeu-li que esteu prenent anticoagulants orals i ensenyeu-li la llista de medicaments que interfereixen en aquest tractament, que es troba en aquest llibre.
- Si malgrat això dubteu si un medicament és compatible o no amb el vostre tractament anticoagulant, consulteu-ho on us controlen, per telèfon o personalment.
- Tot medicament nou que hagueu pres en el període entre dos controls cal comunicar-lo al metge que fa el control. Per a això porteu els prospectes o les caixes. Dir la forma o el color de les pastilles no serveix per a res.
- Si us suspenen o us canvien la dosi d'algun dels medicaments que preneu habitualment, comuniqueu-ho també, sobretot si és un dels que no surten a la llista dels permesos.
- No cal que comuniqueu quan comenceu ni quan deixeu de prendre els medicaments que figuren a la llista dels recomanats (que es troba al final d'aquest llibre).
- No us deixeu posar mai injeccions intramusculars, sigui quin sigui el medicament injectat, ja que pot produir hematomes importants.
- Us podeu posar vacunes antigripals o d'una altra mena, però sempre utilitzant la injecció subcutània (sota la pell del braç), mai la intramuscular.
- Si preneu anticoagulants i, especialment, si porteu una vàlvula artificial, és convenient que tingueu la boca en bones condicions. Per això és recomanable que aneu al dentista almenys un cop a l'any.
- Quan hagueu d'anar al dentista per a extraccions dentals o altres tractaments (inclosa la neteja bucal) comuniqueu-ho al pròxim control perquè us expliquin què heu de fer.
- Si necessiteu una intervenció quirúrgica, encara que sigui petita, consulteu amb el metge que controla el vostre tractament anticoagulant

perquè us digui la pauta que heu de seguir pel que fa a aquest.

Assegureu-vos que el cirurgià que us operarà sap que esteu prenent anti-coagulants i que s'estan seguint les recomanacions que us han donat al vostre centre de control, perquè no tingueu problemes.

- Comuniqueu també les exploracions endoscòpiques (introducció d'un tub a l'aparell digestiu o als bronquis per mirar i prendre biòpsies) per adaptar-hi el tractament anticoagulant.
- En les preparacions d'algunes proves per explorar l'aparell digestiu es poden produir diarrees. Si això passa, consulteu la vostra unitat de control per si cal avançar la visita.
- Durant el tractament anticoagulant us podeu fer anàlisis de sang i radiografies amb la utilització de contrast sense que calgui consultar la vostra unitat de control.

Complicacions

Les complicacions durant el tractament anticoagulant són molt poc freqüents, i gairebé sempre tenen a veure amb altres problemes o malalties que podeu tenir. Perquè aquestes complicacions afectin la vostra salut el mínim possible heu de seguir els consells següents:

- Si heu tingut alguna **petita hemorràgia** (per les genives, el nas, etc.), una menstruació més abundant del normal o us han aparegut morats a la pell, comuniqueu-ho en el pròxim control.
- Si apareix una **hemorràgia més important**, espontània o després d'un cop o un accident, o us apareixen blaus grans, acudiu immediatament al control. Si això us passa fora d'hores de visita o en un dia festiu, aneu a urgències de l'hospital i ensenyeu el vostre full de tractament anticoagulant al metge que us atengui, i digueu-li què us passa.
- Si feu les **deposicions intensament negres** (com el quitrà), pastoses i pudents, aneu immediatament a ur-

Tractament anticoagulant oral amb antivitamina K(AVK)

gències, ja que es pot tractar d'una hemorràgia digestiva. Els pacients que prenen ferro com a medicament és habitual que tinguin les deposicions negres, cosa que no té cap importància.

La presència de **sang vermella a la femta** gairebé sempre és causa del trencament d'hemorroide. De tota manera, digueu-ho sempre que aneu al control.

- Quan patiu un **traumatisme** important per un cop o una caiguda, una **luxació** o una **fractura**, comuniqueu-ho immediatament a la unitat de control. Si aneu a urgències assegureu-vos que han avisat el metge responsable d'aquest tractament a l'hospital on heu anat. En tot cas, és recomanable que aquell dia no prengueu la dosi anticoagulant.
- Si després de cops de menys importància apareix un inflament dolorós, aneu immediatament a la vostra unitat de control. No us espereu per veure si passa, perquè hi poden haver complicacions.
- Si apareix un vessament hemorràgic en la conjuntiva de l'ull (la part blanca), heu de saber que no té cap importància tot i que sigui aparatós. De tota manera digueu-ho quan acudiu al control.
- Si patiu un **mal de cap molt intens** d'aparició sobtada o, també de sobte, teniu dificultat per parlar, trastorns de la visió (pèrdua total o parcial, visió doble), desviació de la boca, pèrdua de força o sensació de formigueig als braços i a les cames, aneu immediatament a urgències i digueu que rebeu tractament anticoagulant.
- Si viatgeu a l'estranger és millor que us emporteu prou medicament anticoagulant per a tota la durada del viatge, ja que pot ser difícil trobar-ne en un altre país.

Alimentació

- Durant el tractament anticoagulant **es pot menjar de tot**, llevat d'aliments o condiments prohibits per altres metges. L'ideal és mantenir una dieta equilibrada, sense canvis sobtats.

- Si heu de començar un **règim d'alimentació**, especialment si és **vegetarià o per aprimar-vos**, digueu-ho prèviament a la unitat de control per seguir una vigilància especial del vostre tractament, ja que pot influir en la dosi d'anticoagulant.
- Eviteu prendre preparats d'**herboristeria** i, especialment, els que contenen algues, ja que alguns alteren el control del tractament.
- Les **begudes alcohòliques** dificulten el control del tractament anticoagulant oral i fins i tot poden impedir de fer-lo. Malgrat això podeu continuar bevent vi o cervesa, en petites quantitats (no més d'un vas de vi o una cervesa al dia), acompanyant el àpats principals, si teníeu el costum de fer-ho. Eviteu begudes alcohòliques més fortes.

Anticonceptius i embaràs

- Durant el tractament anticoagulant **es desaconsella l'embaràs**. D'una banda, l'embaràs i el part afavoreixen la trombosi. De l'altra, no és possible mantenir el tractament anticoagulant

oral durant l'embaràs, especialment durant el primer trimestre i l'últim mes, i cal substituir-lo per injeccions diàries d'heparina, ja que si no es així hi ha risc de malformacions en el fetus o d'hemorràgies en el nounat.

- Si malgrat això us voleu quedar **embarassada**, consulteu abans el metge responsable del vostre control perquè valori, juntament amb els altres especialistes que us atenen, el risc, i en tot cas, estableixin un pla de tractament per a aquest període.
- Si la **regla s'endarrereix** més d'una setmana feu-vos una prova d'embaràs, si és positiva, comuniqueu-ho immediatament a la vostra unitat de control.
- Les **píndoles anticonceptives** modernes, amb dosis baixes d'estrògens, gairebé no produeixen risc de trombosi. Normalment es podran prendre, però és millor que no ho facin les dones de més de 35 anys, especialment si són fumadores. De tota manera, si voleu prendre anovulatoris heu de dir-ho a la vostra unitat de control.

Tractament anticoagulant oral amb antivítamina K(AVK)

- Les hormones que s'administren en la menopausa (pegats o píndoles) es poden utilitzar sense necessitat de consultar la vostra unitat de control.
- Els **dispositius intrauterins (DIU)** no estan contraindicats, però algunes pacients en tractament anticoagulant presenten hemorràgies que obliguen a retirar-los.

Altres mitjans anticonceptius (com preservatius o diafragmes) no interfereixen en aquest tractament.

Extraccions dentals i altres procediments odontològics

L'experiència desenvolupada en altres països i al nostre indica que no és imprescindible suspendre, ni tan sols reduir, l'administració dels anticoagulants orals abans d'extraccions dentals.

La **pauta recomanada** actualment és la següent:

- Els dies previs a l'extracció el pacient acudirà a la unitat de control per comprovar que el nivell d'anticoagulant es troba dins del marge terapèutic i que no és excessiu.
- Després de l'extracció dental s'irrigarà la zona cruenta amb el contingut d'una ampolla de 500 mg d'àcid tranexàmic (Amchafibrin), i es recomana que a continuació s'hi apliquin punts de sutura. Tot seguit, el pacient farà una compressió activa en aquesta zona, mitjançant una gasa amarada amb el contingut d'una segona ampolla d'àcid tranexàmic, durant uns 20 minuts.
- Durant un mínim de 2 dies el pacient farà, cada 6 hores, glopejos (sense empassar), amb el contingut d'una ampolla d'àcid tranexàmic. Les esbaldides han de ser suaus, han de durar almenys 2 minuts, i no es menjarà ni es beurà durant l'hora posterior.
- Només es poden utilitzar els analgèsics i els antiinflamatoris autoritzats al final d'aquest manual.

- Els dies previs a l'extracció el pacient acudirà a la unitat de control per comprovar que el nivell d'anticoagu-

Neteja bucal

Es recomana fer glopejos amb àcid tranexàmic (Amchafibrin en ampolles de 500 mg) durant el procediment, i després d'aquest mentre persisteixi el sagnat.

Profilaxi de l'endocarditis bacteriana

L'**extracció dental**, la **neteja bucal** i qualsevol altre procediment que comporti la **manipulació de la geniva i el risc que aquesta sagni**, requereix profilaxi antibiòtica de l'endocarditis en els pacients amb factors de risc. Els diagnòstics que fan necessària la profilaxi antibiòtica són els següents:

- Portadors de vàlvula protèsica o material protèsic utilitzat per a la reparació de la vàlvula cardíaca.
- Pacients amb endocarditis prèvia.
- Pacients amb cardiopaties congènites:
 - Cianòtiques no reparades quirúrgicament.
 - Reparades amb material protèsic durant el primer semestre.

- Reparades amb defectes residuals protèsics o paraprotèsics.

Antibiòtics recomanats per a adults davant procediments dentals de risc en els casos recomanat.

Pauta antibiòtica:

Pauta d'elecció

Amoxicil·lina (2 g, via oral), dosi única 30-60 min abans del procediment

En cas d'intolerància a la via oral

Cefalexina (2 g) o cefazolina o ceftriaxona (1 g), dosi única intravenosa 30-60 min abans del procediment

En cas d'al·lèrgia a la penicil·lina

Clindamicina (600 mg, via oral o intravenosa) dosi única 30-60 min abans del procediment

Tractament anticoagulant oral amb antivitamina K(AVK)

Medicaments que interfereixen en el tractament

Potenciadors (augmenten l'efecte)

Analgèsics i antiinflamatoris

- Àcid acetilsalicílic (Adiro®), Asasantin®, Aspirina®, Desenfriol®, Dolmen®, Fiorinal®, Inyesprin®, Rhonal®, Solusprin®, Tromalyt®, Veganin®).
- Fenilbutazona (Butazolidina®).
- Indometacina (Inacid®).
- Naproxèn (Naprosyn®).
- Metamizol (Nolotil®).
- Piroxicam (Feldene®, Improntal®).

Antimicrobians i antiparasitaris

- Sulfamides (Abactrim®, Broncoaseptilex®, Broncomega®, Bronquidiazina®, Bronquimucil®, Eduprim®, Salvatrim®, Septrin®, Soltrim®, Traquivan®).
- Tetraciclina (Bistaciclina®, Tetra-Huber®, Vibracina®).
- Neomicina (Bio-Hubber®, Sulfintestin neomicina®).
- Eritromicina (Pantomicina®).
- Azitromicina (Zitromax®).

- Ciprofloxacina (Baycip®).
- Clindamicina (Dalacin®).
- Isoniazida (Cemidón®).
- Ketoconazol (Panfungol®).
- Metronidazol (Flagil®).

Hipolipemians

Potenciadors d'efecte marcat i generalment tardà

- Bezafibrat, fenofibrat i similars (Difaterol®, Eulitop®, Liparison®, Lupid®, Secalip®).

Potenciadors febles o inconstants

- Pravastatina (Liplat®, Lipemol®).
- Lovastatina (Mevacor®, Nergadan®).
- Simvastatina (Zocor®, Pantok®, Colemin®).

Psicofàrmacs

- Antidepressius tricíclics (Anafranil®, Nobritol®, Tofranil®, Tryptizol®).
- Paroxetina (Seroxat®, Frosinor®).
- Clorptomazina (Largactil®).

Diversos

- Amiodarona (efecte tardà) (Ortacrone®, Trangorex®).

- Clorpropamida i altres sulfonilurees (Daonil®, Diabinese®, Diamicon®, Euglucon®).
- Cimetidina (Tagamet®, Ali-veg®, Fremet®).
- Omeprazol (Losec®, Omapren®, Prysma®).
- Ranitidina (efecte incosntant). (Ranuber®, Ranidin®, Zantac®).
- Tiroxina (Levothroid®).
- Tamoxifèn (Novaldex®).

Inhibidors

(redueixen l'efecte)

- Rifampicina (Rifaldín®, Rifinah®, Rimactan®).
- Barbitúrics (Luminal®, Gardenal®).
- Fenitoïna (Epanutin®, Epilantín®).
- Colestiramina (Lismol®).
- Colestipol (Colestid®).
- Poliestirè sulfonat càlcic (Resincalcio®).
- Carbamazepina (Tegredol®).
- Aminoglutetimida (Orimeten®).
- Ciclosporina A (Sandimmun®).
- Fàrmacs o suplementes dietètics que aportin vitamina K (Hidropolivit mineral® i pràcticament tots els suplementes dietètics).

Si us recepten algun medicament d'aquesta llista, no significa, necessàriament, que no el pugueu prendre, però és molt important que abans de fer-ho consulteu la vostra unitat de control.

Medicaments que no interfereixen de manera important en el tractament

Antiinflamatoris

- Diclofenac, ibuprofèn, fenoprofen, nabumetona.

Aquests antiinflamatoris en les dosis habituals, no produeixen una potenciació significativa dels anticoagulants orals. Tot i això, tots poden induir lesions de la mucosa gàstrica susceptibles de sagnar. Si la seva administració és imprescindible es valorarà la possibilitat d'afegir inhibidors de la secreció gàstrica del tipus ranitidina a dosi terapèutica, i prolongar-ne l'administració una setmana després de suprimir l'antiinflamatori.

Tractament anticoagulant oral amb antivitamina K(AVK)

Analgèsics

- Paracetamol.
- Dextropropoxifèn.
- Codeïna i dihidrocodeïna.

Ansiolítics

- Diazepam, clorazepat i altres diazepines.

Antidepressius

- Mianserina.

Antiàcids

- Almagat.
- Magaldrat.

Antibiòtics i antiparasitaris

- Amplicil·lina.
- Amoxicil·lina.
- Amoxicil·lina + àcid clavulànic.
- Cloxacil·lina.
- Josamicina.
- Àcid pipemídic.
- Norfloxacina.
- Mebendazol.

Antigotosos

- Al·lopurinol.
- Colquicina (si li provoca diarrees, cal que avanceu la data del pròxim control).

Antihistamínics (tots)

Antimigranyosos

- Ergotamina.

Antiparkinsonians

- Levodopa.
- Biperidèn.

Antitussígens

- Codeïna.

Mucolítics (sense associacions, tots)

Hipotensors i vasodilatadors coronaris

- Diltiazem.
- Nifedipina.
- Nitrits (tots).
- Verapamil.
- Atenolol.
- Propanolol.
- Metildopa.
- Prazosina.
- Captopril.
- Enalapril.

Cardiotònics, diürètics i associats

- Glucòsids cardíacs (tots).
- Diurètics (tots).
- Potassi.

Laxants

- Lactulosa.
- Supositoris de glicerina.

Hipoglicemiants

- Insulines.

Medicaments anticoagulants orals (AVK)

Sintrom® (acenocumarol):
comprimits ranurats de 4 mg.

Sintrom uno® (acenocumarol):
comprimits d'1 mg.

Aldocumar® (warfarina sòdica):
comprimits ranurats de 10 mg i 1 mg.

Unitat de control

Centre:

Servei:

Metges responsables:

Horari de consulta:

Telèfons: